

Kunnskapsdepartementet

Vår ref.
2014/323 - 5222/2014

Deres ref.

Saksbehandler
Silje Paulsen,Dato
16.10.2014

Høringssvar fra Helse Midt-Norge RHF til NOU 2014:5 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning

MOOC-utvalget hadde mandat om å kartlegge utviklingen, sammenstille kunnskap og gi anbefalinger om hvordan norske myndigheter og institusjoner skal forholde seg til utviklingen og bruke de muligheter den teknologiske utviklingen gir. Utvalget har utredet flere sider ved MOOC (Massive Open Online Courses) og fremmer en rekke anbefalinger om konkrete tiltak. MOOC-utvalgets anbefalinger retter seg til myndighetene, til utdanningsinstitusjonene og til arbeidslivet.

Med dette ønsker Helse Midt-Norge RHF å sende våre innspill til NOU 2014:5 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning.

Helse Midt-Norge vil gi støtte til prinsippene som pekes på innledningsvis i utredningen og viktigheten av samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv:

«Utdanning er helt nødvendig for å sikre et kunnskapsbasert arbeidsliv. Utdannings- og forskningssektoren må svare på de behovene arbeids- og samfunnslivet har for kunnskap og kompetanse. Arbeidslivet blir stadig mer kunnskapsintensivt og den økte samhandlingen med andre land krever ny type kunnskap og kompetanse sammenlignet med tidligere. En utdanningssektor av høy kvalitet er derfor en av de viktigste forutsetningene for videre vekst og for å møte globale og nasjonale utfordringer (NOU 2014:5 s 18)».

Utfordringsbildet for Helse Midt-Norge

Knapphet på helsepersonell er en del av fremtiden, og rekrutteringsutfordringene vil bli tydelige i hele helsetjenesten, også i Midt-Norge. Befolknings- og sykdomsutviklingen tilsier at behovet for arbeidskraft vil øke, særlig etter 2020. Analyser fra SSB viser at det frem mot 2035 vil bli et stadig økende gap mellom behovet og tilgangen på helsepersonell (Statistisk Sentralbyrå 2012). En av de viktigste utfordringene framover blir å sikre tilstrekkelig tilgang på helse- og velferdspersonell med riktig kompetanse. Både videregående skole og høyere utdanning er viktig for å sikre kritisk kompetanse i helsetjenesten. I tillegg til god rekruttering, er det vesentlig å videreutvikle kompetansen hos etablerte medarbeidere, i form av både etter- og videreutdanning, for oppdatering av kunnskap og kompetanse i tråd med utviklingen.

Særlig når det gjelder videreutdanning er det behov for mer fleksible utdanningsløp. Relevante grunn-, -etter og videreutdanninger må rettes inn mot et helsevesen i stadig endring, preget av samhandling, sømløse og effektive pasientforløp, og kunnskapsbasert praksis. Bruk av nye

læringsformer som MOOC kan bidra til fleksibilitet og økt tilgjengelighet for utdanning. Samtidig er det viktig for spesialisthelsetjenesten å få frem at innen profesjonsutdanningene i helse- og sosialfag, som er viktige for vår tjeneste, ventes MOOC å få en begrenset betydning. Det kan få en rolle i den teoretiske opplæringen. Det er viktig at MOOC ses som et av flere virkemidler i den pedagogiske verktøykassen, dette vil vi komme nærmere inn på. De helse- og sosialfaglige profesjonsutdanningene ved universiteter og høyskoler skal være yrkesrettede og kvalifisere for yrkesutøvelse etter enten tre (bachelor), fem (master) eller seks år (profesjonsstudiene i medisin og psykologi). Praksisutdanning i helsetjenesten er en sentral del av de fleste helse- og sosialfaglige grunnutdanningene, og en viktig del av grunnlaget for yrkeskvalifiseringen og kandidatens forberedthet til profesjonsutøvelsen. Læringen i praksis må fremdeles ha en vesentlig rolle fremover, selv om nye virkemidler og ny teknologi gir muligheter for endringer i den teoretiske opplæringen.

Digitalisering av utdanning = økt fleksibilisering av utdanning

Utvalget peker på at den teknologiske utviklingen skaper muligheter og utfordringer for Norge. Dette gjelder også for utdanningssektoren, gjennom blant annet framveksten av ny utdanningsteknologi og digitale tjenester, utviklingen av innovative læringsformer og andre måter å distribuere kunnskap og utdanning på.

Dette kan være med å svare på helsetjenestens behov for fleksibel utdanning. Utvalget peker helt riktig på at veksten i det kompetansebaserte arbeidslivet øker behovet for tilgang til høyere utdanning, samtidig som arbeidslivets behov for tilpasset kompetanseutvikling øker. En viktig mulighet er at utdanning av høy kvalitet kan gjøres lett tilgjengelig for stadig flere grupper i befolkningen.

Fleksibel utdanning av høy kvalitet er viktig for å sikre lik tilgang til høyere utdanning og for å sikre kompetent arbeidskraft til alle samfunnsområder i alle deler av landet. Dette er viktig for samfunnet som helhet, for arbeidsgivere og for individet.

Det er viktig å være klar over at digitalisering alene ikke er nok. Men dersom det overordnede målet med bruk av digitale verktøy og medier rettes mot mer studentaktiverende undervisningsformer, tettere oppfølging av studentene og nye undervisnings- og vurderingsformer, legger det til rette for å bidra til økt kvalitet i høyere utdanning.

Norsk høyere utdanning har siden innføringen av kvalitetsreformen startet i 2003, hatt økt fokus på studentaktiverende undervisnings- og læringsformer, samt økt bruk av IKT som verktøy for å understøtte undervisning og læring. Undersøkelsen «Digital tilstand- Norgesuniversitetets monitor (Ørnes m.fl 2011) viser at digitale verktøy og medier er viktig for studentenes opplevelse av læring og kvalitet, og utgjør sentrale virkemidler i deres studiehverdag. Forhold som er viktige, og særlig når man skal kombinere studier og jobb (etter- og videreutdanning) er:

- Fleksibilitet og mulighet til å studere uavhengig av tid og sted.
- Bedre tilgang oppdatert litteratur.
- Variasjon i bruk av læringsmateriell og læringsformer.
- Bedre kontakt og samarbeid mellom studenter, og mellom studenter og fagansatte.

Helse Midt-Norge RHF er opptatt av helhetsbildet på digital læring som et av flere pedagogiske virkemidler. Det er viktig å ha med i vurderingen øvrige elementer som er vesentlige, når nasjonale myndigheter skal legge tilrette for økt digitalisering av høyere utdanning, som skal støtte opp om institusjonenes arbeid med utvikling av MOOC.

Godskriving

Utvalget peker på at MOOC med eksamen og studiepoeng, både fra norske og utenlandske institusjoner, kan inngå i dagens gradssystem. Utvalget ser derfor ikke behov for endringer av det norske regelverket for akkreditering og godskriving av emner. Samtidig anbefaler utvalget en nasjonal utredning om hvordan institusjonenes praksis for godskriving av emner kan forbedres (kapittel 9).

Helse Midt-Norge RHF mener det er svært viktig å følge opp hvordan praksis for godskriving av MOOC utvikles, slik at behov for justeringer i regelverket fanges opp. Det er viktig at kvalitet og likeverdighet er vektlagt, og dersom MOOCs godkjennes inn i helseutdanninger og profesjonsutdanninger mer generelt, bør dette følges tett. Slik vi forstår det vil slik emnegodkjenning fortsatt skje på individnivå, og krever grundige vurderinger av emner som søkes akkreditert.

Pasienter- og brukere i helsetjenesten

MOOCs innen helsefag må hensynta at også pasienter- og brukere kan ha interesse for disse, for å lære mer om egen sykdom m.v. Dette er samtidig en del av det utfordrings- og mulighetsbildet som helsepersonell allerede møter, med stadig mer opplyste pasienter.

Helse Midt-Norge RHF mener det er viktig at MOOCs innen helsefag hensyntar at også pasienter- og brukere kan være aktuelle interessegrupper.

Helse Midt-Norge RHF støtter følgende forutsetninger og anbefalinger som utvalget legger til grunn. Vi tror dette vil bidra til mer kompetent arbeidskraft til de ulike samfunnsområder i alle landsdeler:

- Institusjonene legger prinsipper om universell utforming til grunn ved utvikling av MOOC (kapittel 10).
- Institusjonene prøver ut nye pedagogiske vurderings- og eksamensformer i MOOC (kapittel 10).
- Behovet for sterkere insentiver for økt kvalitet i undervisning og mer innovative læringsformer (kapittel 10).
- Utvalget anbefaler at institusjonene stimulerer til produksjon av åpne digitale læringsressurser, og at alle læringsressurser merkes med bruksvilkår (kapittel 12).

Helse Midt-Norge RHF vil avslutningsvis støtte prinsippet om at utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet bør styrke sitt samarbeid om etter- og videreutdanning, og at MOOC benyttes som virkemiddel i dette arbeidet (kapittel 14).

Med vennlig hilsen

Kjell Åsmund Salvesen
Direktør for helsefag, forskning og utdanning

Trond Håvard Eidet
kst. HR-direktør